

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 11C/33/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8822201154
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Zolotová
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2023:8822201154.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudkyňou JUDr. Andreou Zolotovou v spore žalobkýň: 1. A. B., C. D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E. F. XX, XXXXX D., G. F. C., 2. H. D., C. D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. XXXX/XX, XXX XX J., adresa na doručovanie: K. X, XX J. C., L., L. XXX, F. M. N. L. O. F. P., zastúpené JUDr. Jozefom Chudom, advokátom so sídlom Cyrila a Metoda 3, 071 01 Michalovce, IČO: 42 099 404, proti žalovanému: H. I. - D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. XXXX, Q. XX, R., L. C., o zrušenie vecného bremena, takto

rozhodol:

I. Súd zrušuje vecné bremeno zapísané na LV č. XX katastrálne územie E. S., okres N. G. I. spočívajúce v práve bezplatného doživotného užívania nehnuteľností v prospech žalovaného H. I. - D. ako oprávnenej osoby pod č. N.- XX/XX bez primeranej náhrady.

II. Žalobkyne nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Pôvodný žalobca sa podaným návrhom domáhal vydania rozhodnutia ktorým by súd zrušil vecné bremeno zapísané na LV č. XX, kat. úz. E. S., obec E. S., E. N. G. I. spočívajúce v práve bezplatného doživotného užívania nehnuteľností v prospech žalovaného H. I. - D. ako oprávnenej osoby, pod č. V XXX/XX - XX/X.

2. Svoju žalobu odôvodnil tým, že žalobkyňa v 1. rade A. B., C. D. a žalobkyňa v 2. rade H. D. sú podielovými spoluvlastníkmi s výškou spoluvlastníckeho podielu A u každej nehnuteľností zapísaných na LV č. XX, katastrálne územie E. S., obec E. S., E. N. G. I. a to: parcela registra „C“ parc. č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1241 m², parcela registra „C“ parc. č. XXX - záhrada o výmere 249 m², parcela registra „C“ parc. č. XXX - záhrada o výmere 879 m², parcela registra „C“ parc. č. XXX - orná pôda o výmere 1268 m² a stavby rodinného domu súpisné číslo XX, postavený na parcele č. XXX. K predmetným nehnuteľnostiam je zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve bezplatného doživotného užívania nehnuteľností v prospech žalovaného H. I. - D. a v prospech matky žalobkýň S. D., C. E., zapísané na LV č. XX v časti C: ťarchy, pod V 397/98 - 38/98. Žalovaný H. I. C. - D. je otcom žalobkyne v 1. rade a žalobkyne v 2. rade. Rozsudkom Okresného súdu v Humennom, sp. zn. Nc 1771/1995 zo dňa 02.05.1996, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.05.1996 bola súdom schválená darovacia zmluva a dohoda o vzniku vecného bremena uzavretá na Notárskom úrade vo Vranove nad Topľou, notárkou JUDr. Valériou Zahorjanovou v konaní N 29/95 zapísaná do notárskej zápisnice Nz 33/95. Na základe toho žalobkyňa v 1. rade a žalobkyňa v 2. rade nadobudli vlastnícke práva k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XX, kat. úz. E. S. a súčasne bolo zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve doživotného užívania nehnuteľností v prospech rodičov žalobkyne v 1. rade a žalobkyne v 2. rade H. I. - D. (žalovaného) a S. D.. Rozsudkom Okresného súdu v Humennom, sp. zn. 8C 543/98 zo dňa 17.06.1998, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22.06.1998 súd rozviedol manželstvo žalovaného H. I.

- D. a S. D.. Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala rozvodu manželstva z toho dôvodu, že odporca zmenil niekoľko zamestnaní a najmä od roku 1995 nastal hlboký a trvalý rozvrat manželstva, keďže odporca požíval alkoholické nápoje, nikde nepracoval a nežili ani intímne, jediným východiskom pre navrhovateľku bol rozvod. Po rozvode manželstva rodičov žalobkyňa v 1. rade a žalobkyňa v 2. rade žili spolu so svojou matkou S. D. v spoločnej domácnosti v byte v Humennom. Zo strany ich otca, žalovaného H. I. - D. nedochádzalo k žiadnemu kontaktu, žalovaný neprejavoval o žalobkyne žiadny záujem, vôbec spolu nekomunikovali. Podľa vedomostí žalobkyň žalovaný po rozvode manželstva opustil územie SR a vrátil sa do miesta svojho rodného bydliska do Bulharska. Nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX, kat. úz. E. S. boli zo strany žalobkyň a ich matky užívané len príležitostne, pričom zo strany žalovaného neboli vôbec užívané, keďže po rozvode opustil územie SR a vrátil sa do Bulharska, kde žije nepretržite po celú dobu. Žalovaný sa od roku 1998 po rozvode manželstva nikdy na územie SR nevrátil. Žalovaný vecné bremeno nikdy nevykonával a ani nie je predpoklad, aby v budúcnosti vecné bremeno vykonával. Predmetné nehnuteľnosti kúpil ešte otec S. D., žalobkyňa v 1. rade a žalobkyňa v 2. rade spolu so svojou matkou rodinný dom vzhľadom na zlý technický stav nikdy neužívali na bývanie. Využívala sa len záhrada. Počas celej doby stavba - rodinný dom nebol opravovaný a udržiavaný a súčasný technický stav stavby je taký, že túto stavbu v žiadnom prípade nie je možné užívať na bývanie, stavbu je nevyhnutné zbúrať. Žalobkyňa v 1. rade A. B., C. D. žije v súčasnosti so svojou rodinou v G. a žalobkyňa v 2. rade H. D. žije v O.. Matka žalobkyň S. D. žije v J.. Žalobkyňa v 1. rade a ani žalobkyňa v 2. rade už neplánujú návrat na územie SR, nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX, kat. úz. E. S. len chátrajú, nikto ich neužíva a sú pre žalobkyne nepotrebné a len na príťaž. Pri príležitostných telefonických kontaktoch žalobkyň a žalovaného sa žalovaný vyjadril, že v žiadnom prípade neplánuje návrat na územie SR. Žalobkyne predkladajú súdu tiež list žalovaného zo dňa 24.02.2022, v ktorom žalovaný opakovane uvádza, že na územie SR sa nevráti, nič z E. S. nechce. Žalobkyne zároveň uvádzajú, že so žalovaným je veľmi problematická komunikácia, o nič nemá záujem, neposkytuje súčinnosť, žalobkyne nedokázali zabezpečiť mimosúdnou cestou zrušenie vecného bremena zapísaného na LV č. XX, kat. úz. E. S. v prospech žalovaného ako oprávnenej osoby. Žalobcovia poukázali na ust. § 151p zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a žiadali vecné bremeno zrušiť bez primeranej náhrady.

3. Žalovaný sa k žalobe vyjadril písomne, no jeho podanie bolo nezrozumiteľné a nečitateľne, napísané zmesou slovenského a bulharského jazyka. Preložiť ho z tohto dôvodu nevedel ani prekladateľ, ako to uviedol vo svojom vyjadrení v preklade.

4. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou a listinnými dôkazmi a to výpisom z LV č. XX, spisom OS Humenné sp.zn. Nc/1771/1995 a 8C/543/98, vyjadrením žalovaného, čestným prehlásením A. B. H. D., vylúčením svedkyne a vyjadreniami žalobkyň.

5. Na základe takto vykonaného dokazovania zistil nasledujúci skutkový stav vecí:

6. Z výpisu LV č. XX vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade A. B., C. D. a žalobkyňa v 2. rade H. D. sú podielovými spoluvlastníkmi s výškou spoluvlastníckeho podielu A u každej nehnuteľností zapísaných na LV č. XX, katastrálne územie E. S., obec E. S., E. N. G. I. a to: parcela registra „C“ parc. č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1241 m², parcela registra „C“ parc. č. XXX - záhrada o výmere 249 m², parcela registra „C“ parc. č. XXX - záhrada o výmere 879 m², parcela registra „C“ parc. č. XXX - orná pôda o výmere 1268 m² a stavby rodinného domu súpisné číslo XX, postavený na parcele č. XXX. K predmetným nehnuteľnostiam je zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve bezplatného doživotného užívania nehnuteľností v prospech žalovaného H. I. - D. a v prospech matky žalobkyň S. D., C. E., zapísané na LV č. XX v časti C: tarchy, pod V XXX/XX - XX/XX.

7. Z rozsudku Okresného súdu v Humennom vo veci sp.zn. Nc/1771/1995 vyplýva, že bolo zriadené vecné bremeno, bola schválená darovacia zmluva a dohoda o vzniku vecného bremena uzavretá na notárskom úrade dňa 25.1.1995 pred notárkou JUDr. Valériou Zahorjanovou v konaní N/29/1995 spísanej do notárskej zápisnice z/33/1995 v prospech žalovaného a jeho manželky, matky žalobkyň.

8. Z rozsudku Okresného súdu v Humennom sp.zn. 8C/543/98, vyplýva, že týmto rozsudkom bolo rozvedené manželstvo S. D. a žalovaného H. I.- D.. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.6.1998.

9. Z vyjadrenia prekladateľa vyplýva, že písomné vyjadrenie žalovaného nemohol preložiť z dôvodu jeho celkovej nečitateľnosti a z dôvodu, že vety boli písané zmesou slovenského a bulharského jazyka a nedávajú zmysel.

10. Z výpovede svedkyne S. D. vyplýva, že vie, čo je predmetom sporu, strany v konaní pozná. Žalobkyne sú jej dcéry a žalovaný je jej bývalý manžel. K veci svedkyňa uviedla, že nehnuteľnosť kúpili jej rodičia, aby tam mohli chodiť na víkendy, inak sa to nevyužívalo. Svedkyňa na dotaz súdu, či žalovaný túto nehnuteľnosť využíval, vecné bremeno, či tam chodil, či tam býval uviedla, že nie, chodil tam len s nimi, ako s rodinou. Svedkyňa uvádza, že chodili tam len na víkendy.

11. Svedkyňa na otázku právneho zástupcu žalobkýň, aby sa vyjadrila k okolnostiam ohľadom rozvodu manželstva a situácie, ktorá nasledovala, v súvislosti s vecným bremenom? Uviedla, že rozviedli sa kvôli alkoholu. Potom, ako sa rozviedli, manžel sa o túto nehnuteľnosť nezaujímal, vôbec tam nechodil, aj sa odsťahoval z bydliska – I. XX, býval niekde na D., nevie kde a potom jednoducho zmizol. Do zahraničia odišiel v roku 1998. V apríli a rozviedli a v septembri, októbri vie, že ho tu nebolo.

12. Svedkyňa na otázku právneho zástupcu žalobkýň, aby sa vyjadrila k technickému stavu nehnuteľností uviedla, že je to ruina, je to len pozemok, dom je na spadnutie, bývať sa tam nedá.

13. Právny zástupca žalobkýň na otázku súdu, aby sa vyjadril ku skutočnostiam, prečo nenavrhujú za zrušenie vecného bremena bez primeranej náhrady uviedol, že o tejto náhrade neuvažovali z dôvodu zlého technického stavu tejto nehnuteľnosti a to aj z dôvodu, že žalobkyne mali vedomosť, že žalovaný nemá záujem o túto nehnuteľnosť, nevykonáva vecné bremeno a nie je ani predpoklad, aby ho mohol v budúcnosti vykonávať.

14. Právny zástupca žalobkýň vo veci na záver uviedol, že vzhľadom na vykonané dokazovanie, predložené listinné dôkazy, zabezpečené spisy z Okresného súdu Humenné, výsluch svedkyne a predložené písomné vyjadrenia žalobkýň, sú žalobkyne toho názoru, že žaloba je dôvodná a navrhujú súdu, aby rozhodol v zmysle petitu žalobného návrhu, takže sa zruší vecné bremeno a vecné bremeno zapísané na LV č. XX kat. územie E. S., bez primeranej náhrady.

15. V zmysle ust. § 151p ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka vecné bremená zanikajú rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. K zániku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu zmluvou je treba vklad do katastra nehnuteľností.

16. V zmysle ust. § 151p ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka Vecné bremeno zanikne, ak nastanú také trvalé zmeny, že vec už nemôže slúžiť potrebám oprávnenej osoby alebo prospešnejšiemu užívaniu jej nehnuteľnosti; prechodnou nemožnosťou výkonu práva vecné bremeno nezaniká.

17. V zmysle ust. § 151p ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka ak zmenou pomerov vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, môže súd rozhodnúť, že sa vecné bremeno za primeranú náhradu obmedzuje alebo zrušuje. Ak pre zmenu pomerov nemožno spravodlivo trvať na vecnom plnení, môže súd rozhodnúť, aby sa namiesto vecného plnenia poskytovalo peňažné plnenie.

18. V zmysle ust. § 151p ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka ak právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí určitej osobe, vecné bremeno zanikne najneskôr jej smrťou alebo zánikom.

19. V zmysle citovaných zákonných ustanovení (§ 151p ods. 3 OZ) jedným zo spôsobov zrušenia vecného bremena je jeho zrušenie súdom a to z dôvodu ak vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Súd môže v tomto prípade rozhodnúť, že sa vecné bremeno za primeranú náhradu obmedzuje alebo zrušuje. Ak pre zmenu pomerov nemožno spravodlivo trvať na vecnom plnení, môže súd rozhodnúť, aby sa namiesto vecného plnenia poskytovalo peňažné plnenie. Sú však prípady potvrdené aj súdnymi rozhodnutiami, kedy je možné vecné bremeno zrušiť aj bez primeranej náhrady, napr. rozhodnutie KS Trnava 10Co/222/2017.

20. O vzniku hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného možno usudzovať vtedy ak pre osobu začal byť výkon práva vecného bremena kvôli zmene okolností zaťažujúcejší než bolo zamýšľané pri jeho zriadení. Zmena pomerov v dôsledku ktorej vznikol hrubý nepomere medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného môže spočívať v objektívnych okolnostiach (zmena týkajúca sa nehnuteľnosti) ale aj v subjektívnych okolnostiach (zmeny týkajúce sa oprávneného alebo osoby povinného).

21. Z praxe súdov vyplýva, že môže ísť o prípad vecného bremena bezplatného doživotného užívania nehnuteľnosti ak bolo zriadené počas manželstva manželom v prospech druhého manžela a následne bolo manželstvo rozvedené súdom a druhý manžela sa presťahoval do inej nehnuteľnosti a zaťaženie nehnuteľnosť už nepotreboval užívať a dlhu dobu nevyužíva a vecné bremeno stále figuruje na liste vlastníctva. Za takejto situácie ak bolo vecné bremeno zriadené bez zodpovedajúceho protiplnenia a z dobrej vôle bývalého manžela nemožno od neho spravodlivo žiadať aby ho naďalej trpel. Za takýchto okolností je možné a aby súd zrušil vecné bremeno bez priznania primeranej náhrady (rozhodnutie KS Trnava sp.zn. 10Co/22/2017).

22. Súd mal za to, že o takýto prípad vzniku hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného ide aj v tomto prípade. Dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že došlo k vzniku hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného žalovaného. Výkon práva vecného bremena kvôli zmene okolností na strane žalovaného začal byť zaťažujúcejší pre žalobkyne. Došlo k zmene pomerov v dôsledku ktorej vznikol hrubý nepomere medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Vecné bremeno bolo zriadené v čase trvania manželstva matky žalobkyň, čo vyplýva z listinných dôkazov a výpovede svedkyne a žalovaného, ktorý nie je občanom SR, ktoré bolo neskôr rozvedené a žalovaný sa z územia SR odsťahoval do L., kde v súčasnosti žije po jeho rozvode ešte v roku 1998. Od roku 1998 žalovaný toto právo vecného bremena nevyužíval a nevyužíva, ako to tiež uviedli žalobkyne a potvrdila svedkyňa vo svojej výpovedi. Je nesporené, že túto nehnuteľnosť žalovaný nepotrebuje. Vecné bremeno bolo zriadené len z dôvodu manželstva žalovaného a matky žalobkyň. Od roku 1998 žalovaný žije v zahraničí, je cudzím štátnym príslušníkom a nesporne nehnuteľnosť nepotrebuje. Taktiež bolo preukázané, že uplynutím času došlo k zničeniu a znehodnoteniu uvedenej nehnuteľnosti, ktorá sa stal neobývateľnou ako to potvrdila svedkyňa.

23. V danom prípade preto súd považoval žalobu z vyššie uvedených dôvodov za dôvodnú, boli naplnené podmienky v zmysle ust. § 151p ods. 3 OZ, aby mohol súd zrušiť vecné bremeno, tak ako to navrhli žalobkyne a to bez primeranej náhrady z uvedených dôvodov.

24. Súd pri rozhodovaní prihliadol na to, že žalovaný žalobu nijako nerozporoval. Ako už súd už viedol žalovaný sa k žalobe síce vyjadril písomne, no jeho podania bolo nezrozumiteľné a nečitateľne, napísané zmesou slovenského a bulharského jazyka. Preložiť ho z tohto dôvodu nevedel ani prekladateľ, ako to uviedol. Žalovaný sa tiež nedostavil ani na jedno pojednávanie.

25. Súd v tomto smere poukazuje na rozhodnutie KS Trnava sp.zn. 10Co/222/2017 cit.“ Podľa § 151p ods. 3 O.z. ak zmenou pomerov vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, môže súd rozhodnúť, že sa vecné bremeno za primeranú náhradu obmedzuje alebo zrušuje. Ak pre zmenu pomerov nemožno spravodlivo trvať na vecnom plnení, môže súd rozhodnúť, aby sa namiesto vecného plnenia poskytovalo peňažné plnenie. Osobitnú kategóriu zániku vecného bremena tvorí jeho zánik rozhodnutím súdu. Súd sám z úradnej moci nemôže zrušiť vecné bremeno. Môže tak urobiť len na návrh a len z dôvodov uvedených v ust. §151p ods. 3 O.z., ktorým je zmena pomerov s dôsledkom hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Čo sa považuje za hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, nemožno všeobecne definovať. Aplikácia hypotézy právnej normy bude vždy závislá na konkrétnej situácii v závislosti na vplyve vecného bremena na vlastnícke práva spravidla ovládaného pozemku a výhody z toho plynúce pre panujúceho vlastníka pozemku, pri zohľadnení možného riešenia daného skutkového stavu. Súd však môže dospieť aj k tomu, že nie sú dané predpoklady pre zrušenie vecného bremena, ale stačí jeho obmedzenie. Čo je však dôležité, že zákon v prípade zrušenia alebo obmedzenia vecného bremena ukladá povinnosť súdu priznať primeranú náhradu za jeho obmedzenie alebo zrušenie. Na rozdiel od zrušenia vecného bremena z dôvodu hrubého nepomeru, dôvodom na jeho zrušenie je aj to, že v dôsledku zmeny pomerov nemožno spravodlivo trvať na vecnom plnení zo strany vlastníka slúžiaceho pozemku. V takom prípade zákon síce expressis verbis neuvádza tento dôvod ako dôvod oprávňujúci

zrušenie vecného bremena, avšak z možnosti jeho náhrady vyplýva, že súd vecné bremeno zruší a toto nahradí peňažným plnením. Výška peňažného plnenia by pritom mala zodpovedať nákladom potrebným na dosiahnutie práv inak zodpovedajúcich hodnote práv vyplývajúcich z vecného bremena. Samozrejme súd musí pri tejto náhrade aj zohľadniť hodnotu plnenia za zriadenie vecného bremena. Aplikáčna prax v súvislosti s primeranou náhradou pripúšťa aj vytvorenie stavu, ktorý zabezpečí plnohodnotné uspokojenie potrieb žalovaného iným spôsobom, než je doterajší výkon oprávnení vyplývajúcich z vecného bremena. Priznanie primeranej náhrady je obligatórnou skutočnosťou, ktorá musí byť v rozhodnutí o zrušení vecného bremena uvedená. Pri rozhodovaní o poskytnutí primeranej náhrady ide o spôsob vyporiadania medzi stranami podľa § 216 ods. 2 CSP. O nepriznaní náhrady možno výnimočne uvažovať vzhľadom na § 3 ods. 1 O.z., napríklad vtedy ak by povinný zriadil vecné bremeno jedine pre ochotu (z dobrej vôle) bez toho, aby tým kompenzoval výhodu, ktorú mu oprávnený poskytol v inom právnom vzťahu alebo pri premičaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Zásadne je na povinnom aby tvrdil a preukázal, že poskytnutie náhrady nie je namieste (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 1330/2011). Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo 1624/2002 zmena pomerov spôsobujúca hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného môže spočívať aj v osobných pomeroch účastníka právneho vzťahu, ak sa výrazným spôsobom dotýka ďalšieho obsahu alebo trvania vecného bremena. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo 1665/1999 pri rozhodovaní o obmedzení alebo zrušení vecného bremena v dôsledku zmeny pomerov je potrebné brať do úvahy všetky okolnosti, predovšetkým je nutné zistiť, či došlo k zmene pomerov a v kladnom prípade posúdiť, nakoľko táto zmena mala vplyv na spôsob výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ako sa prejavila na užívaní nehnuteľnosti vecným bremenom zaťaženej a vziať do úvahy ujmu, ktorá oprávnenému nastane v dôsledku obmedzenia alebo zrušenia vecného bremena za náhradu a porovnať ju s prípadnou ujmou, ktorá vznikla vlastníkom zaťaženého pozemku v dôsledku zmeny pomerov. Právne významný je len ten hrubý nepomer, ktorý vznikol v dôsledku zmeny pomerov; aj keď ku zmene pomerov došlo a je daný aj hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, nie sú podmienky pre zrušenie vecného bremena dané, ak tento hrubý nepomer existoval už pred zmenou pomerov. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 3Cdon 269/1996 pre úvahy, či zmenou pomerov vznikol hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného (§ 151p ods. 3O.z.) je rozhodujúce porovnanie stavu v čase rozhodovania súdu a v čase, keď bolo vecné bremeno zriadené; stav v čase prechodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zaťaženej vecným bremenom na nového vlastníka nie je významný. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. Cz 283/1958, R 86/1958 za zmenu pomerov podľa § 186 ods. 2 Obč. zák. je možné považovať zmenu v osobných pomeroch účastníkov; je však nutné uvažovať, či sa takouto zmenou pomerov ocitlo vecné bremeno v hrubom nepomere k výhode oprávnenej osoby. 7. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že po vzniku vecného bremena nastala zmena pomerov (trvajúca aj v čase rozhodovania súdu prvej inštancie), ktorá mala vplyv na spôsob výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, a ktorá sa prejavila na užívaní nehnuteľností vecným bremenom zaťažených. V čase vzniku vecného bremena (2.5.2003) boli žalobca a žalovaná manželmi, žili v spoločnej domácnosti v predmetných nehnuteľnostiach, ich vzťahy boli dobré, vecné bremeno bolo zriadené bezodplatne (čl. III zmluvy o jeho zriadení), iba z dobrej vôle a ochoty žalobcu, dňa 16.3.2005 sa však žalovaná odsťahovala z predmetných nehnuteľností, odvtedy býva v inej nehnuteľnosti (v obci Q.), ktorej je spoluvlastníčkou (v podiele 1/3), nevyužíva vecné bremeno (právo doživotného bývania a užívania predmetných nehnuteľností), má vyriešenú bytovú otázku, manželstvo strán bolo právoplatne rozvedené (18.1.2006), po rozvode strán sa vzťahy vyostřili, prebiehalo medzi nimi viacero súdnych sporov (konanie o vyporiadanie BSM, o výživné žalovanej), žalobca si založil novú rodinu s ktorou v nehnuteľnosti býva a zveľadil ju. Uvedená zmena pomerov mala teda vplyv na spôsob výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, predmetné nehnuteľnosti zaťažené vecným bremenom žalovaná neužíva, nedomáha sa ich užívania, preto v prípade zrušenia vecného bremena sa žalovanej nestane ujma, naproti tomu žalobcovi ako výlučnému vlastníkovi predmetných nehnuteľností viazne na nich napriek zmene pomerov vecné bremeno, ktoré bráni nakladaniu s predmetnými nehnuteľnosťami, prišlo aj k prírastku vlastníkovi domu blízkych spolubývajúcich osôb. Odvolací súd sa taktiež stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že vyššie popísanou zmenou pomerov vznikol hrubý nepomer medzi vecným bremenom žalobcu a výhodou z neho pre žalovanú, so zreteľom na zmenu pomerov nemožno od žalobcu ako výlučného vlastníka bremenom zaťažených predmetných nehnuteľností spravodlivo požadovať plnenie z vecného bremena, a to bez ohľadu na to, ktorá zo strán zavinila rozvrat manželstva. Súd prvej inštancie porovnal práva osoby z vecného bremena oprávnenej a povinnosti osoby povinnej, vzal do úvahy všetky okolnosti veci, zvažil, či oprávnenej z vecného bremena vznikne ujma v dôsledku zrušenia vecného bremena a porovnal jej situáciu s ujmou, ktorá vznikla vlastníkovi zaťažených

nehnutelností v dôsledku zmeny pomerov. Správne uzavrel, že hrubý nepomer vznikol v dôsledku zmeny pomerov. Pokiaľ teda rozhodol o zrušení vecného bremena na návrh žalobcu, jeho rozhodnutie bolo vecne správne, rovnako bolo správne jeho rozhodnutie o nepriznaní žalovanej náhrady za zrušenie vecného bremena, keďže povinný (žalobca) zriadil vecné bremeno jedine pre ochotu (z dobrej vôle a lásky k žalovanej) bezodplatne, nešlo o žiadnu kompenzáciu, žalovaná mu neposkytla žiadnu výhodu (v inom právnom vzťahu). Žalobca tvrdil a preukázal, že poskytnutie náhrady nie je na mieste, pretože by bolo v danej veci v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 O.z.).⁸ K odvolacím námietkam žalovanej, že počas trvania ich manželstva príjem žalobcu z pracovného pomeru.“

26. Súd poukazuje aj na rozhodnutie KS Nitra sp.zn. 9Co/29/2013 cit. „Vecné bremená môžu zaniknúť na základe právnych skutočností, ako aj iných dôvodov uvedených v zákone. Zánikom vecného bremena zanikajú aj práva zodpovedajúce vecným bremenám. Vecné bremeno zanikne zo zákona, ak nastanú skutočnosti predvídané zákonom bez toho, že by sa vyžadovalo rozhodnutie príslušného orgánu. Podľa § 151p ods. 2 Občianskeho zákonníka zanikne vecné bremeno ex lege, ak nastanú také trvalé zmeny, že vec už nemôže slúžiť potrebám oprávnenej osoby alebo prospešnejšiemu užívaniu jej nehnuteľnosti. Predpokladom zániku vecného bremena je teda trvalý charakter zmien, v dôsledku ktorých už nehnuteľnosť objektívne nemôže slúžiť k uspokojovaniu určenej potreby oprávneného subjektu. V ustanovení § 151p ods. 3 OZ zákon pamätá na prípad, keď nastane zmena pomerov v neprospech vlastníka veci zaťaženej vecným bremenom. O zrušení vecného bremena môže v takom prípade rozhodnúť súd. Súd obmedzí alebo zruší vecné bremeno za primeranú náhradu, ak v dôsledku zmeny pomerov nastane hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Občiansky zákonník bližšie neuvádza, v čom má spočívať zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu úpravy rozsahu a obsahu vecného bremena. Môže to byť nielen zmena v objektívnych okolnostiach, ale aj v osobných pomeroch účastníkov, pokiaľ sa výrazným spôsobom dotýka ďalšieho obsahu vecného bremena (rozsudok Najvyššieho súdu, sp. zn. 22Cdo 2165/98). Predpokladom vydania takéhoto súdneho rozhodnutia je trvalá zmena pomerov, hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného a príčinná súvislosť medzi predchádzajúcimi podmienkami. I keď k zmene pomerov došlo a je daný i hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, nie sú dané podmienky pre zrušenie vecného bremena, pokiaľ tento hrubý nepomer existoval už pred zmenou pomerov (rozhodnutie NS ČR z 25. 1. 2001, sp. zn. 22Cdo 1665/99). Pri rozhodovaní o obmedzení alebo zrušení vecného bremena v dôsledku zmeny pomerov je potrebné vziať do úvahy všetky okolnosti veci. Je potrebné predovšetkým zistiť, či došlo k zmene pomerov a v kladnom prípade posúdiť, nakoľko táto zmena mala vplyv na spôsob výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremeniu, ako sa prejavila na užívaní nehnuteľnosti zaťaženej vecným bremenom, vziať do úvahy ujmu, ktorá oprávnenému vznikne v dôsledku obmedzenia alebo zrušenia vecného bremena za náhradu a porovnať ju s prípadnou ujmou, ktorá vznikla vlastníkom zaťaženej nehnuteľnosti v dôsledku zmeny pomerov. Zmenou pomerov, odôvodňujúcich obmedzenie vecného bremena, môže byť nielen zmena v objektívnych okolnostiach, ale i v osobných pomeroch účastníkov, pokiaľ sa výrazným spôsobom dotýka ďalšieho obsahu vecného bremena. Rozhodnutie súdu vydané na základe § 151p ods. 3 OZ má za následok zrušenie alebo zmenu práva zodpovedajúceho vecnému bremeniu. V prípade, že z dôvodu zmeny pomerov nemožno spravodlivo trvať na vecnom bremeniu, môže súd tiež rozhodnúť, že namiesto vecného plnenia sa poskytne peňažné plnenie. Toto opatrenie sa uplatní najmä v prípadoch, keď vecné bremeno je viazané na určitú osobu. Súd v rozhodnutí o zrušení alebo obmedzení vecného bremena musí súčasne rozhodnúť aj o priznaní primeranej náhrady. Táto náhrada sa poskytne buď vo forme jednorazovej peňažnej náhrady, alebo opakujúceho sa peňažného plnenia alebo naturálnej náhrady.“

27. Na základe vyššie uvedeného a citovaných zákonných ustanovení občianskeho zákonníka preto súd žalobe ako plne dôvodnej vyhovel a zrušil vecné bremeno zapísané na LV č. XX, kat. úz. E. S., obec E. S., E. N. G. I. spočívajúce v práve bezplatného doživotného užívania nehnuteľností v prospech žalovaného H. I. - D. ako oprávnenej osoby, pod č. V XXX/XX - XX/X.

28. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

29. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

30. Keďže súd žalobe vyhovel, úspešné boli žalobkyne a preto by mali nárok na náhradu trov konania. Keďže žalobkyne vyslovene uviedli, že si trovy konania voči žalovanému neuplatňujú, súd rozhodol, že žalobkyne nemajú nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou písomne v dvoch vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Odvolanie musí byť podpísané.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť (§ 365 CSP) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.